

Archief
Vogelwerkgroep de Kempen

d'n Blauwe Klauwier

Uitgave : VOGELWERKGROEP 'DE KEMPEN'

Voorz./secr. J. C. P. van Kessel

Penningmeester K. Venema

Correspondentieadres : Evestraat 18, Veldhoven 4543

EIGENDOM VAN:
VOGELWERKGROEP
'DE KEMPEN'

Tel. Archiefbeheerder: 04977-5962

16¹
1.6.
'75

DE BLAUWE KLAUWIER.

Uitgave; Vogelwerkgroep de Kempen.

Voorz./ Secr.; J.C.P. van Kessel, Evestraat 18, Veldhoven.

Penningmeester; K.Venema, Hoogakker 7, Reusel. (tel. 04976-1970)

Postrekeningnummer: 1388429. (betaling contributie)

Correspondentie adres; Evestraat 18, Veldhoven. (tel. 040-531211)

1^e Jaargang

Nummer 6

november 1975

Inleiding:

Dit is dan de laatste Blauwe Klauwier van dit jaar.

We hebben dit najaar weer eens mogen genieten van de prachtige vogeltrek. Op 12 nov. j.l. vlogen er nog 30 Kraanvogels

over Reusel.

Onze vogelwerkgroep bestaat nu een jaar, en ik mag wel zeggen dat het bijzonder goed is verlopen.

Ik hoop van harte dat het volgend jaar ook nog zeker zo goed zal gaan, en dat ons blad zal blijven voortbestaan.

Ten slotte wil ik alle leden bedanken voor de prettige samenwerking en voor de goede sfeer op de bijeenkomsten. Via deze weg ook een woord van dank aan alle vogelwerkgroepen, vogelwachten, jeugdnatuurstudie groepen en de afzonderlijke vogelaars, niet te vergeten de div. Belgische Wielewaal afdelingen, Natuur 2000, voor de prettige contacten in 1975. Voor al deze mensen; " een zeer voorspoedig en prettig 1976. "

Beste groeten,
Sjaak van Kessel.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
NATUURHISTORISCHE VERENIGING
CONTACTORGAAN VOOR VOGELSTUDIE

Rhenen, 6 november 1975.

Aan alle belanghebbenden,

Zoals reeds eerder werd aangekondigd, zal de jaarlijkse contactvergadering worden gehouden op:

zaterdagmiddag 13 december 1975 van 14.00 tot 18.00 (zaal open 13.30 uur)
in een zaal van het Jaarbeurscongrescentrum, Croeselaan 6, Utrecht;
zaalaanduiding in de hal, bereikbaar via overdekte galerij vanaf station.

Ingesloten doen wij U de verslagen toekomen, welke door de technische leden tijdens deze vergadering nader kunnen worden toegelicht. Gaarne zullen wij door middel van onderstaande strook van U vernemen, of Uw groep voornemens is de bijeenkomst te bezoeken en zo ja, met hoeveel afgevaardigden. In verband met zaalruimte: maximaal drie afgevaardigden. Evenals voorgaande jaren komt de zaalhuur voor rekening van de KNNV, terwijl reis- en verblijfkosten van de deelnemers worden gedragen door de betreffende groepen.

Wat betreft het Verslag Vogelstudie 1975 zal er naar worden gestreefd dit opnieuw in de huidige vorm te doen verschijnen. Vandaar dat wij reeds nu een beroep op U doen om tijdig gereed te maken en ons vóór 31 december a.s. toe te zenden:

- a) een overzicht van de activiteiten van Uw groep over 1975 met de plannen voor volgend jaar; in beknopte vorm, met een maximum van 400 woorden (= 1 vel getypte tekst A4 op $\frac{1}{2}$ regel afstand). Hierin te vermelden: naam van de groep - contactadres met telefoonnummer - aantal leden per 31 dec. '75 - uitgegeven publikaties en activiteiten in het afgelopen jaar.
- b) een overzicht van de in Uw mededelingenblad (voor zover van toepassing) verschenen artikelen. Wij verzoeken U hiervoor bijgaande formulieren te gebruiken en alleen interessante artikelen te vermelden. Dus niet: mededelingen, programma's, excursieverslagen, e.d. Een voorbeeld van een dergelijk overzicht vindt U achterin het laatste Verslag Vogelstudie.

Wij danken U bij voorbaat voor Uw medewerking. In hoeverre ter dekking van de kosten van het verslag over 1975 een (vrijwillige) financiële bijdrage zal worden gevraagd, is een punt dat ook dit jaar opnieuw in de contactvergadering nader zal moeten worden bekeken.

Intussen met vriendelijke groeten,

namens de leiding van het
CONTACTORGAAN VOOR VOGELSTUDIE,

J. Steenman, secr.
Willibrordweg 1, Rhenen.
Tel. 08376-3015

OVERHEID ZAL MOETEN BIJSPRINGEN IN DE BOSBOUW $\frac{1}{2}$

(citaat uit het Algemeen dagblad van 16 okt. jl.)

In de bosbouw heerst een noodsituatie. Als de regering niet bijspringt lopen bijna 650 geroutineerde bosarbeiders kans hun baan te verliezen. Dat betekent dat een groot aantal particuliere bossen aan een rampzalige verwaarlozing wordt overgeleverd.

De voorzitter van het bosschap, jhr. mr. D.A.W. van Tets van Goudriaan, schetste deze sombere situatie gisteren in Den Haag.

Hij rekende dat een overheidsbijdrage van 125 gulden per ha. noodzakelijk zal zijn om de werkgelegenheid en het behoud van de bossen te waarborgen. Volgens jhr. Tets betekend deze oplossing ook de voordeligste voor de gemeenschap.

Minister van der Stee (landbouw) heeft een brief van het Bosschap ontvangen waarin om een dergelijke bijdrage wordt gevraagd.

Ook hebben alle landbouw- en cultuurspecialisten in de Tweede Kamer een nota gekregen waarin de "onhoudbare financiële toestand in de bosbouw" uitvoerig uit de doeken wordt gedaan.

Verschraling: Als de overheid in gebreke blijft, zullen de boscijgenaren niet langer in staat zijn om de groeiende onderhoudskosten het hoofd te bieden, aldus het Bosschap. Verkoop aan de staat is dan het enige wat er overblijft. "Met alle gevaar voor eenvormigheid, dat wil zeggen een verschraling in de verscheidenheid van landschappen".

Overname door de staat betekent echter ook dat alle hectare de overheid dan 800 gulden gaat kosten. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de kosten van de sociale voorzieningen die aan de honderden werkelozen boswerknemers zullen moeten worden uitgekeerd.

De particuliere boscijgenaren beheren 38 procent (ruim 82.000 ha) van onze bossen. Zij leggen jaarlijks 125 gulden per ha. toe op het beheer. De oorzaken van de penibele situatie liggen in de voortdurende stijging van de loonkosten (sinds 1972 met 60 procent gestegen) en andere kosten, terwijl de inkomsten uit de houtverkoop zijn achter gebleven. Twee recente stormen hebben bovendien veel houtreserves verloren doen gaan. Er komt ook meer publiek naar het bos waardoor de onderhoudskosten extra stijgen.

Volgens jhr. Tets is de aftakeling van het bosbezit niet meer te stuiten. " Als wij mensen moeten ontslaan en er wordt niet ingegrepen, blijft van het Nederlandse bos een wildernis over.

D O N D E R D A G 1 6 O K T O B E R 1 9 7 5

M I L I E U M I N I S T E R S V A N E E G I N L U X E M B U R G B I J E E N

GEVECHT OM SCHOON WATER

Luxemburg - De groothertogelijke hoofdstad Luxemburg beleeft politieke en commerdele hoogtijdagen. Terwijl het Europees parlement vergadert, lossen de ministers van de EEG elkaar in snel tempo af. Na de ministerraad van landbouw, ontwikkelingssamenwerking en van vervoer, traden vandaag de ministers voor milieuzaken in slagorde aan.

„MARATHON“, Mevrouw Vorrink (milieu) vergezeld door staatssecretaris Brinkhorst (europeese zaken) hebben zich voorbereid op een afmattende vergadering, waarbij nu al het woord „marathon“, valt, daarbij doelend op politiekenachtbrakerij. Hoogtepunt is een ontwerpwet tegen de verontreiniging van water. Zou men het ontwerp aanvaarden, dan is een goede grondslag gelegd voor de bestrijding van de vervuiling van de Rijn. Misschien kan de EEG daar zelfs als eenheid optreden met Zwitserland als mede-onderhandelaar.

Dat een fel gevecht gevoerd gaat worden is duidelijk. Tegenover elkaar staan Duitsland en Engeland, waarbij de regering in Bonn in beginsel Nederland naast zich vindt.

Tegeh vervuiling is iedereen. De gesrengheid van optreden is het grote probleem.

1. Engeland is duidelijk een eiland. Al de rivieren monden in zee uit zonder andere landen te doorkruisen. De Britten willen niet zo streng zijn. Per slot vergen alle maatregelen geld, hetzij van de regering, hetzij van de industrie. Bij srengere maatregelen moeten de bedrijven meer geld besteden aan de bestrijding van vervuiling. Hun kosten worden hoger, hetgeen nooit prettiger is, maar zeker nu niet bij de besttande economische moeilijkheden. Maar ook de Italianen zien in dat de zee niet voortdurend aale vuil kan blijven verwerken. De Adriatische zee is er een voorbeeld van.

2. De Duitsers willen de controle doen beginnen bij het afvalwater van de bedrijven. De Britten vinden een controle van het rivierwater als gehelvoldoende. Ook daarachter schuilt natuurlijk de vrees...

3. Er zijn twee lijsten van gevaarlijke produkten opgemaakt: een zwarte lijst met alles wat doodgewoon gif is, een grijze lijst dat nog net geen gif is. De Britten peinzen er nog niet over.

RESULTATEN Duidelijk is dat men eindelijk concrete resultaten wil. Nederland ziet in de aanvaarding van een europeese regeling zelfs nog maar een minimum. De overeenkomst over her Rijnwater zounog veel veredr moeten gaan.

Alle afspraken die tot nu toe zijn gemaakt hebben weinig resultaat gehad. De vervuilers geven de schuld aan elkaar: Frankrijk verwijt de Duitsers dat zij rustig doorgaan met chemisch afval te lozen, West-Duitsland wijst naar het afval van de Franse kalimijnen in de Rijn. En bij Lobith komt die Rijn nog steeds ons land binnen.

Zoals U op de vorige pagina kunt lezen zijn wij uitgenodigd voor een vergadering, voor alle vogelwerkgroepen van Nederland.

De bedoeling is dat er van onze werkgroep ook enkele zullen gaan.

Mensen die geïnteresseerd zijn, willen die dit even aan mij doorgeven. (J. van Kessel)

AGENDA:

1. Opening
2. Ingekomen stukken en bestuursmededelingen
3. Mutatie in bestuur Contactorgaan: De Heer B.Loos jr. neemt de functie van de Heer J.Philippona over.
4. Vaststellen van een nieuwe vertegenwoordiger van het Contactorgaan in het bestuur van de S.O.V.O.N.
5. Verslag Vogelstudie 1974.
6. Publikatie van verslagen over 1975.
7. Bespreking van de activiteiten van en aanvullende mededelingen door de Technische leden.
8. P A U Z E: Gelegenheid tot onderlinge gedachtenwisseling.
9. Behandeling van plannen en suggesties voor 1976.
10. Rondvraag
11. Sluiting

Voor de verslagen van de Technische leden wordt U verwezen naar de hierbij geaande overzichten. Publikatie van deze verslagen kan alleen plaats vinden na overleg met de betreffende Technische leden.

Ondergetekende

.....

is voornemens de contactvergadering op zaterdagmiddag 13 december 1975 te Utrecht bij te wonen met afgevaardigden.

.....

8 december 1975
 J. van Kessel
 secretaris

Uit de nu volgende kaartjes ziet U wat er met de terugmeldingen van div. vogels gebeurt. STUUR alle gevonden ringen op. U krijgt altijd bericht over de vondst.

RINGONDERZOEK IN NEDERLAND.

no. 3-4, 1970

SPEEK, Ringverslag Vogeltrekstation, 54 (1969)

AFKORTINGEN, ABBREVIATIONS

cA	==	central Africa	--	centraal Afrika
eA	==	east Africa	--	oost Afrika
nA	==	north Africa	--	noord Afrika
sA	==	south Africa	--	zuid Afrika
wA	==	west Africa	--	west Afrika
Au	==	Austria	--	Oostenrijk
Be	==	Belgium + Luxemburg	--	België + Luxemburg
Br	==	British Isles	--	Groot Brittannië en Ierland
Bu	==	Bulgaria	--	Bulgarije
Cz	==	Czechoslovakia	--	Tsjecho Slowakije
De	==	Denmark	--	Denemarken
Fi	==	Finland	--	Finland
Fr	==	France	--	Frankrijk
Ge	==	Germany	--	Duitsland
Gr	==	Greece	--	Griekenland
Hu	==	Hungary	--	Hongarije
Ib	==	Iberia	--	Spanje + Portugal
It	==	Italy	--	Italië
Ju	==	Jugoslavia + Albania	--	Joegoslavië + Albanië
Ne	==	Netherlands	--	Nederland
No	==	Norway	--	Noorwegen
Po	==	Poland	--	Polen
Ro	==	Romania	--	Roemenië
aS	==	asiatic Soviet Union	--	Aziatische Sovjet Republiek
eS	==	european Soviet Union	--	Europese Sovjet Republiek
Sw	==	Sweden	--	Zweden
Swit	==	Switzerland	--	Zwitserland
Tu	==	Turkey	--	Turkije
P	==	pullus - nestjong	--	nestling
V	==	volgroeid	--	full-grown
A	==	overjarig	--	adult
I	==	1e jaars	--	1st year
†	==	door mensen gedood	--	killed by man
X	==	dood gevonden	--	found dead
R	==	andere teruggemeld	--	recovered
V	==	gevangen en losgelaten	--	caught and released
()	==	gevangen	--	caught

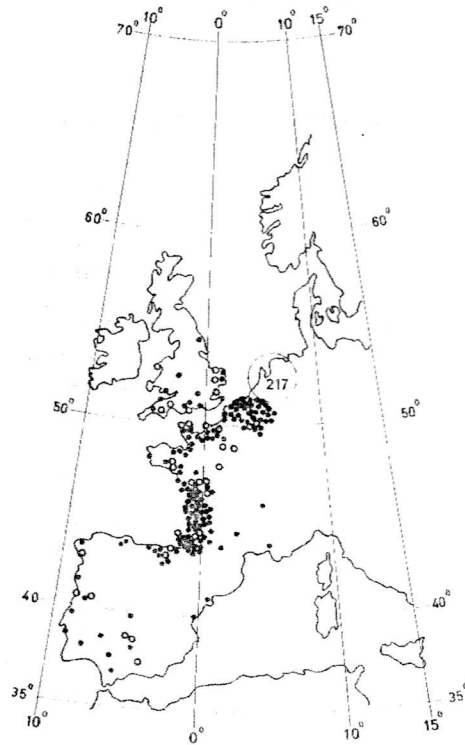

Deze ringverslagen werden gemaakt door de heer B.J. Speek (hoofd ringonderzoek) van het Vogeltrekstation Arnhem. Door hem beschikbaar gesteld voor ons verslag, waarvoor wij hem zeer dankbaar zijn.

Zanglijster deel 11.

SPEEK

[LIMOSA, 44

ZANGLIJSTER — *Turdus philomelos* 1911—1970

- geringd als P(ullus), ringed as nestling 351
- geringd als V(olgroeid) in de maanden 5-6-7-8
ringed as full grown in the months 5-6-7-8 52

Geringd, ringed	P	V	Tot.	Maximum leeftijd, age	12j + 5m + 19d
1911—1956	—	—	9.448		
1957—1970	7337	8555	15.892		
			25.340		Maximum afstand, distance 2010 km

Teruggemeld, recovered 529
(2.09%)

Terugmeldingen van vogels, geringd als P en van vogels, geringd als V in de maanden 5-6-7-8.

Recoveries of birds ringed as P and of birds ringed as V in the months 5-6-7-8.

	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	Tot	+	X	()	D	R
Ne	55	44	20	14	11	4	5	5	3	21	14	21	217	13	115	19	46	24
Be				4	10	3	3	1		2	1		24	2	3	14		5
Br				2	3	3	4	6	1				19		11	1	2	5
Fr		1	1	3	27	28	27	17	4	4	1		113	71	16	17	2	7
Ib				1	9	4	9	7					30	15	1	11		3
	55	45	21	21	51	47	42	36	20	28	16	21	403	101	146	62	50	44

108

De gepubliceerde kaartjes werden beschikbaar gesteld door de heer Speek, vogeltrekstation Arnhem.

Tekening: Geert de Wit.

Zoals de meesten onder U al wel bekend zal zijn, dat vier leden van de vogelwerkgroep, te weten J v Kessel, W de Kroon, G. Sanders en ondergetekende, hun zomer vakantie ten dele in het Parque Nacional Del Valle de Ordesa in de spaanse Pyreneeën doorgebracht.

Op zondag 6 Juli vertrokken wij zwaarbepakt met de trein vanuit Eindhoven. De treinreis verliep goed en in Parijs moesten we een paar uur wachten voordat we aansluiting konden krijgen op de nachttrein naar Dax. Maar zo 'n pause was echt niet hinderlijk om dat je dan ten minste even een frisse neus kon halen, wat te eten kopen en je benen eens lekker strekken. In de nachttrein konden we, ondanks de grote drukte in de trein, toch nog een plaatsje bemachtigen en toevallig moesten we onze coupe delen met drie Nederlanders. Na ons dood verveeld te hebben en na enige al dan niet geslaagde pogingen om in slaap te komen waren we dol gelukkig Dax bereikt te hebben om vier uur in de morgen. Vandaaruit namen we de trein naar Pau en daar namen we toen de trein naar Canfrank in Spanje. Dit laatste deel van de reis in Frankrijk verliep ontzettend plezierig, teneerste omdat we al een eind op scheut waren en ten tweede omdat we volop genoten van devogels die we zagen, waaronder veel nieuwe soorten zoals beide soorten wouwen en raven. Ook het landschap was toen al erg mooi want we waren al in voorlopers van het eigenlijke gebergte. Na nog even met de bus gereisd te hebben (dit moest omdat er een brug ingestort was en de trein niet verder kon, en zowel Spanje als Frankrijk deze niet wilden repareren) bereikten we eindelijk Canfrank en waren we dus in Spanje. Vooraan bij de ingang van het station stond een groot bord met daarop ,, Internationaal station'. Ook het stationsgebouw was erg groot en het was er een wirrewar van spoorlijnen. U zult onze verbazing echter wel kunnen begrijpen toen we er na veel zoeken achter kwamen dat er slechts om de vijf uur een trein vertrok naar onze volgende plaats van bestemming.

Onze tijd hebben we echter goed besteed door wat te gaan wandelen en vogels te gaan kijken. We zaten midden in de bergen en zagen veel grote roofvogels en gieren. Soorten konden we geen vaststellen en Geert zat al achter de vlinders aan, want daar krioelde het daar van.

Toen de wachttijd voorbij was en we kaartjes gekocht hadden aan het loket.. eh biechtstoel ..want een oude biechtstoel diende als loket vervolgden we de reis. In Sanbinaningo namen we een taxi die ons naar de camping in Torla moest brengen.

's Avonds bereikten we deze dan ook en na ons kamp opgezet te hebben en lekker te hebben geschranst te hebben konden we terug kijken op twee vermoeiende maar interessante dagen. Vooral de ervaringen die we in dit land opgedaan hebben zullen ons altijd wel bijblijven en zijn beslist de moeite waard om eens meegemaakt te hebben.

Om u een saai opsomming van ons dagelijkse programma te besparen, zal ik trachten U enige indrukken van onze activiteiten en van de omgeving te geven. De aanleiding om het Nationaal park van Ordesa te bezoeken was gelegen in het feit dat Paul Dobbelaar en zijn broer enkele weken eerder op vakantie geweest waren in dit park en hierover erg enthousiast waren. In totaal zijn wij 17 dagen weggebleven, waarvan er vier door het reizen verloren gingen. In de resterende 13 dagen hebben we, op 2 rustdagen na, de omgeving afgestroopt. We hebben een bezoek gebracht aan het eigenlijke park (Geert en Sjaak zelfs tweemaal) waar het fantastisch mooi was wat betreft landschap, vogels, insecten (veel prachtige vlinders) en de bloemen.

In het park hebben we ook de beroemde Edelweiss gezien en vele soorten orchideeën. Ook de rivier met zijn vele watervallen en kraakhelder water vormde een prachtig schouwspel. Ook zijn we een paar maal de bergen ingetrokken en naar het rivierdal geweest. Een groot nadeel was de grote afstand die men af moest leggen alvorens het doel bereikt was. De afstand van de camping tot de ingang van het park was alleen al vier kilometer. Maar we hadden geluk want op de camping stonden diverse andere vogelaars. En die waren in het bezit van een auto en na wat gepraat te hebben werd ons al gauw gevraagd of we niet eens meewilden. Zodoende zijn Geert en Sjaak nog een keer het park ingeweest met een belgische vogelaar, en zijn Wim en ik met een engelsman naar het zuiden geweest. Na ongeveer 50 kilometer gereden te hebben waren we de Pyreneeën uit. Daar hebben we een bezoek gebracht aan een stuwmeer, waar futen en zelfs zilvermeeuwen op zaten. De vogelwereld was al helemaal anders; we zagen bijeneters en roodkopklauwieren en we zijn in een bos geweest waar het werkelijk gonsde van het geluid van de cicades.

LIJST VAN VOGELS

waargenomen tijdens zomervakantie Spaanse Pyreneeën 1975.

Fuut 1 ex. op stuwmeer	Roodborst algemeen
Ooievaar 3 exx. overtrekkend.	Nachtgaaal algemeen
Wilde eend 10 exx. op stuwmeer	Mereel enkelen
Rode wouw 4 exx.	Zanglijster enkelen
Zwarte wouw 3 exx.	Startmees enkelen
Slangenarend 3 exx.	Koolmees enkelen
Buizerd diversen	Pimpelmees enkelen
Havikarend 5 exx.	Zwarte mees algemeen
Steenarend 3 exx.	Kuifmees 3 exx.
Aasgier 2 exx. slaappleats	Boomklever 8 exx.
Lammergier 3 exx.	Rotskruiper 1 ex.
Vale gier 2 exx.	Winterkoninkje enkelen
Blauwe/Grauwe Kickendief vr. 1 ex.	Boomkruiper 8 exx.
Slechtvalk ong. 5 exx.	Waterspreeuw algemeen langs rivier
Torenvalk. schaars ong. 2 exx.	Grijze gors algemeen
Kwartel algemeen	Cirlgors algemeen
Oeverloper 2 exx.	Geelgors zeer algemeen
Zilvermeeuw 3 exx. op stuwmeer	Rietgors 1 ex. stuwmeer
Rotsduif 5 exx.	Vink zeer algemeen
Houtduif vrij schaars	Putter algemeen
Kuifkookkook 2 exx.	Groenling enkelen.
Dwergooruil 1 exx. gehoord 's nachts	Europeese kanarie algemeen
Nachtzwaluw 2 exx. zingend.	Citroensijs 1 ex. boven 1500 meter.
Alpengierzwaluw 25 exx.	Huismus zeer algemeen
Gierzwaluw algemeen in Torla	Ringmus algemeen
Bijeneter 4 exx. Zuidelijk.	Rotsmus 1 ex.
Hop 3 exx.	Zwarte spreeuw 1 ex.
Zwarte specht 3 exx.	Vlaamse gaai algemeen
Groene specht algemeen spaanse vorm.	Ekster algemeen
Grote bonte specht 1 ex.	Alpenkraci algemeen
Veldleeuwerik 1 ex.	Alpenkauw algemeen
Boerenzwaluw enkele exx. in dorp.	Raaf enkelen
Rotszwaluw enkelen	Zwarte kraci algemeen
Huiszwaluw algemeen. broeden tegen rotswand.	Kauw algemeen.
Waterpieper enkelen	
Witte kwikstaart algemeen	
Grote gele kwikstaart. 2 exx.	
Gele kwikstaart enkelen.	
Klapekster 4 exx.	
Roodkopklauwier. Zuidelijk algemeen.	
Grauwe klauwier zeer algemeen	
Heggemus enkelen	
Orpheusspotvogel algemeen	
Zwartkop 1 ex.	
Grasmus 3 exx.	
Tuinfluitier enkelen	
Provençalse grasmus 3 exx.	
Vuurgoudhaantje enkelen	
Goudhaantje enkelen	
Rode rotslijster 1 ex.	
Roodborsttapuit 1 ex.	
Tapuit 1 ex.	
Gekraagde roodstaart 1 ex.	
Zwarte roodstaart enkelen	

Zodoende hadden we een prachtige dag gehad, even als Geert en Sjaak zoals we 's avonds vernomen.

Naast de grote afstanden was er nog een tweede factor die ons tegenwerkte, namelijk het weer. Dit was namelijk te mooi. Overdag in de zon was het gewoon niet te ker n en de temperatuur liep op tot rond de 40 graden. Hierdoor waren we gewoon te suf om overdag wat te ondernemen. Om dan toch op de gewenste plaats te komen zat er niks anders op op dan te vertrekken voordat de zon er was. Dit hebben we dan ook vaak gedaan en dan bleven we gewoon de hele dag op de bereikte plaats en gingen we in de schaduw liggen op een bergwei en een fles cerverza naast ons. Zo zagen we toch nog veel vogels en we konden ieder onze gang gaan. Wim, die vooral het accent op de vogelfotografie legde heeft hier volop kunnen genieten en na een paar dagen heeft dan ook diarolletjes bij moeten kopen in Torla. Geert heeft veel dia's gemaakt van vlinders. Zo brachten we de ganse dag door en als de zon tegen de avond weg was gingen we weer op de tent aan en kookten onszelf een lekker ...nou ja, lekker?... potje eten. Bij de ingang van de camping was een restaurant waar we 's avonds vaak wat gingen drinken en waar we zelfs een keer heerlijk gegeten hebben. Op vallend was ook dat de meeste dingen veel goedkoper zijn dan hier. In Torla betaalden wij bijvoorbeeld voor een pilsje slechts 32 cent en in het sjieke hotel bij de camping een gulden.

Ook zijn we een paar dagen later met de reeds eerder genoemde belg naar de vallei geweest die evenwijdig liep met die waar het park inlag. Hier zouden de gieren beter te zien zijn en we zagen dan ook alle drie de soorten. Om deze vallei te bereiken moesten we bijna 70 kilometer omrijden via het zuiden, en zodoende zagen Geert en Sjaak toch ook nog bijeneters, en Wim heeft er prachtige dias van gemaakt.

Omdat iedere dag nogal vermoeiend was, hebben we ook drie rustdagen gehouden en zijn we op de camping gebleven en hebben daar wat in het ijskoude water gezwommen. Nu moet U niet denken dat we op zo 'n rustdag niets zagen want ieder avond hingen er zeker drie slechtvinken en een groep alpengierzwaluwen boven de camping. Op een rotswand tegenover de kampplaats sliepen iedere avond twee aasgieren en ik heb zelfs de mazzel gehad om twee lammergieren van dichtbij over de tent te zien vliegen.

Op de volgende bladzijde staat een lijstje van de vogels die we tijdens onze vakantie hebben gezien.

Al met al hadden we daar in Torla een prachtige vakantie gezien de vele vogels planten en vlinders. Ook was het een hele ervaring voor ons om zo ver weg te gaan en in een heel andere wereld te geraken. Maar we zouden het allemaal beslist nog wel eens een keer over willen doen en kunnen U dan ook beslist adviseren om er eens op vakantie te gaan. Wij zijn ten alle tijden bereid om U te helpen aan informatie en in het handboek van nationale parken en natuurreservaten (van Natuurmonumenten) staat een stukje geschreven over het park zelf. En indien u er naar toe zou gaan dan wensen wij U vast een prettige vakantie.

Nico Venema.

EXCURSIE " DE LISKES"

Deze bijzonder interessante excursie werd bijgewoond door een zevental leden van de Vogelwerkgroep en enkele andere genodigde geïnteresseerden. De excursie werd geleid door Drs. Hovius biologieleraar H.A.S. Helmond. De Heer Hovius heeft een jaar lang onderzoekingen gedaan naar faunistische verschillen in de benedenloop en bovenloop, dit was van okt. '69 - okt. '70. Doordat de heer Hovius het gebied zo goed kende en precies wist hoe men zulke onderzoekingen moet verrichten kon hij de excursie erg interessant maken; verder in het verslag hier meer over (hoe men monsters neemt, waarmee, de diertjes enz.)

Om tot een goed beeld te komen van het gebied wil ik het eerst

- interpreteren o.a. - geografische ligging
- geschiedenis
- fysische toestand van het water
- chemische toestand van het water
- bevloeiing; van de hand van een kaartje.

ad. 1 Geografie.

De Liskes, een gebied dat ligt ten zuiden van Bergeyk, valt onder het waterschap "de Donnel". De Beekloop ligt in het scheidingsgebied van Oostelijk en westelijk Kempen. In dit gebied ligt ook de Keersop (zie fig.), waar de Beekloop in uitmondt. Dit gebied vertoont in de grond van West naar Oost een toename van ijzer verbindingen en een afname van leem. De zuidgrens van dit gebied wordt gevormd door het Kempisch-kanaal. Langs dit kanaal liggen vele populieren plantage's of "wateringen", die uit het kanaal bevoeid worden en afwateren via reeds bestaande beken.

De Keersop verkeert nog in een semi-natuurlijke staat tot aan het punt waar hij sterk vervuild wordt door de Melkfabriek van Bergeyk.

De Beekloop wordt gevoed met water uit de populieren plantage's en is als hij door de plantage's stroomt overkluisd met elzen, eikjes en populieren. Hierna stroomt hij door afwisselend stukjes bos en weiland. Daarna is hij voornamelijk weer door elzen en berken overkluisd; tot aan het punt waar ze met de Keersop samenstroomt bestaat de omgeving uit weilanden.

Geschiedenis. ad 2.

In 1846 kwam het Kempischkanaal klaar, dat behalve als scheepvaartkanaal ook als bevoeiingskanaal dienst deed. Om het water van de teon aangelegde plant ges af te kunnen voeren, werden kleine beekjes verbreed tot de beekloop. Hij stroomt door alluviale stuifzanden (zwak leuig en fijn korrelig zand) op "Sterksel's grind" een Rijnafzetting. Over de laatste kilometer stroomt de Beekloop door een associatie van beekdalgronden, afgezet door de Keersop. Op verschillende plaatsen in de beek werden stuwen aangelegd voor bevoeiing van het benedenstrooms liggende land en de visvijvers. Gestreefd wordt naar een waterstand van 80cm. beneden het maaiveld. Ieder jaar wordt er door het waterschap gemaaid. In het bos gebeurt dit in juli, benedenstrooms in juni, juli en september. Om de vijf jaar wordt de beek benedenstrooms uitgediept met een dragline.

Fysische toestand van het water. ad 3.

Zoals we weten wordt de waterstand gereguleerd en blijft daardoor vrijwel op een constante diepte. De stroomsnelheid varieert hierdoor wel. Het verschil in afvoer, tussen zomer en winter, wordt voornamelijk bepaald door de afvoer in de zijbeekjes. Het kanaalwater wordt via de spijsloop in 2m. brede kanaaltjes geleid en wordt dan "bovenwater" genoemd. Van hieruit wordt via greppeltjes het water door de "linie" (zie fig.) geleid en verzamelt in lager gelegen kanaaltjes het zogenaamde "onderwater". Enkele malen per jaar worden de greppeltjes bijgegreven, die gedurende één dag bevoeid worden. Het onderwater is vrij van slib dat echter in een dikke laag op de bodem van de bovenwaterkanaaltjes ligt. Er bestaat ook een mogelijkheid om het onderwater naar de Keersop af te voeren. Dit gebeurt een s per jaar als het "onderwater" kanaaltje van linie 5 schoongemaakt wordt.

Chemische toestand van het water. ad 4.

Om een goede indruk te krijgen van de chemische toestand in het Beekloopwater kan men doen door dit te vergelijken met het kanaalwater. Hieruit blijkt dat het kanaalwater, in vergelijking met de Beekloop, organisch vervuild is. Een ander opmerkelijk verschil is de hardheid, die in de Beekloop veel hoger ligt.

(vervolg chemische toets nd)

Als men de hardheid van De Beekloop vergelijkt met 16 andere Brabantse beken dan blijken de optredende verschillen significant te zijn. De andere beken zijn niet op "waterringen" met kanaalwater aangesloten. En wellicht moet deze verhoging van de calciumconcentratie aan deze wateringen worden toegeschreven. Misschien ook door kalkbemesting (Vroger) in de lagere linies. Of de eenmalige bepaling in het kanaal is onbetrouwbaar en de hoge hardheid is dan een eigenschap van het kanaalwater (Maaswater). Voor de P^h van het water geldt hetzelfde als voor de hardheid. Het is mogelijk dat het hoge Mg-gehalte in de Beekloop toegeschreven kan worden aan de staalfabrieken van Overpelt, welke langs het kanaal gelegen zijn, doch het zou ook met de herkomst van het kanaalwater uit de Maas kunnen samenhangen.

MONSTERNAME.

Gewone monsters zoals wij die namen werden genomen met een nylon schepnet,

Het net heeft een maaswijdte van 625 gaatjes per cm^2 en heeft een opening met 5 zijden, waarvan de onderste 30cm. lang is en loodrecht staat op 2 andere. Het is gemaakt van stevig nylon-gas en verbonden met een 2 meter lange stok. Per monster werd het net 2m. door het substraat geduwd; schokkend tegen de stroom in.

Verwerking van de monsters.

Alle monsters werden op eenzelfde manier verwerkt.

Het net werd uitgeschud boven een foto-ontwikkelingsbak en uit het net terial, algen, bladeren etc. werden de dieren met een pincet opgepikt en meteen gedetermineerd. Normaal worden de dieren een beetje ruw geselecteerd (insekten en moselen in alcohol i.v.m. het aantesten van de huid, en bloedzuigers en andere dieren met een andere huid als kalkachtig in formol). Hierna worden de dieren pas gedetermineerd.

Globale lijst van gevonden diertjes.

Groepen van macro-fauna.

Kreeftachtigen (amphipoda) Hieronder vallen de vlokreeften (Gammariden)

Deze diertjes vormen een belangrijke populatie in dit gebied; ze komen daarom ook talrijk voor. Men kan de vlokreeften onderverdelen in drie soorten: Gammarus pulex, heel Europa, algemeen in onze beken tevens vermelding van verspreiding. Gammarus berilloni, zuid en midden Europa, dit is een zeer zeldzame soort in onze gebieden, hij ontbreekt zelfs in de Drentse beken.

Gammarus roeseli, Oost en Midden-Europa tamelijk algemeen in de Ned. beken maar niet zo als de Pulex.

Al deze drie nauw verwante soorten gammariden komen in de beekloop voor, wat zeer uniek voor Nederland. De Gammariden vormen ook een voornamelijk voedselketen in dit gebied, enkele vissoorten leven uitsluitend van de Gammariden o.a. Bermpje.

Isopoda; pissebedden o.a. de zoetwaterpissebed (Asellus aquaticus), deze diertjes komen er maar weinig voor. deze moet men zoeken in meer vervuilde beken.

Molluscenij mosselengroep o.a. de zoetwatermosselen (bivalvia)

Deze kunnen verdelen in 2 soorten:

Unio-soort - unio pictorium (Schildersmossel), komt er veel voor.

anodonta's soort - anodonta cygnaea (zwanemossel)

Hierbij horen ook de slakken (Gastropoda) Hier in de beek leven natuurlijk alleen maar de longslakken, we treffen hier twee soorten aan - de peolslak
- de posthoornslak

Wormen: Wormen komen niet in grote getale in de beek voor.

3-soorten - triclada (platwormen)

- oligochaeta (borstelwormen) o.a. tubifex

- hirudinea (bloedzuigers) 2 soorten.

Insekten (insecta) hiervan leven meest alleen de nymfe ervan in het water (larven)

Deze groep omvat vele soorten o.a.

- Larve van de steenvliegen (plecoptera) vele soorten hiervan leven in het gebied.

- Larve van de haften of eendagsvliegen (ephemerotera) idem.

- Libellenlarve groep (odonata) ook deze soort omvat vele onder-
soorten, velen hiervan leven in de Beekloop.
- De wantsen (heteroptera)
- De slijkvliegenlarve (megaloptera)
- De kevers (coloptera)
- ! De larven van de tweevleugeligen (diptera) o.a. de larven
van de vliegen en muggen.

Tenslotte wil ik nog enige uitleg geven omtrent de vervuiling.

Met betrekking tot de lozing van organische stoffen is deze literatuur
beschreven in saprobiën-systeem van -Kolkwitz

-Marsson 1908

Dit is later bijgeschaafd door o.a. Moller-Pillot, deze kwam tot
het volgende systeem;

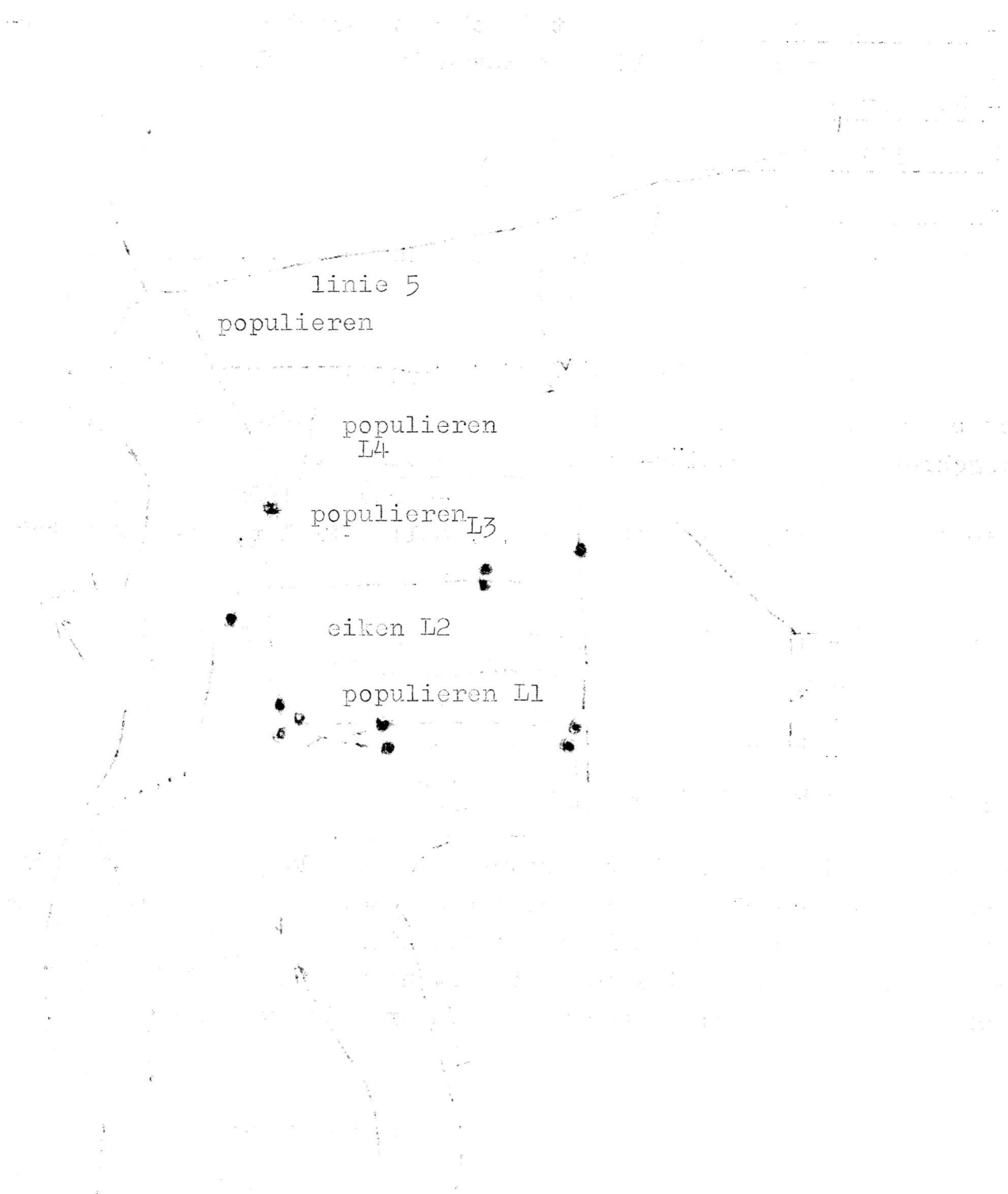
VUIL	-Eristalisgroep (rattestaartlarve)
	-Chornomusgroep (Rode muggelarve)
	- Hirudineengroep (bloodzuigers)
	- Gammarusgroep (* vlokreeften)
ZUIVER	- Calopteryxgroep (waterjuffers)

Als we naar de kwantiteit van voorkomen van elke groep kijken, kunnen
we toch wel concluderen dat we met een zeer zuiver gebied te doen
hebben waar we zeer zuinig op moeten zijn.

Verder wil ik Drs. Hovius nogmaals bedanken voor het leiden van de
excursie en ~~en~~ voor de verstrekte informatie over dit gebied.

Jan Heesters.

-.-.-.-.-

Kempisch-kanaal-

Bevloeiing in de Liskes.

- : kanaal spijsloop en bovenwater (nat)
-: Het hele jaar door droog
- .-.-.-: in de winter en voorjaar nat (weinig)
- : bovenwater en Beekloop en Keersop (nat)
- : punten van monstername.

K O R T E M E D E D E L I N G E N .

Vogelwacht De Torenavalk.

Op uitnodiging van deze jonge Vogelwacht, zijn enkele leden van de werkgroep naar Zeeland geweest voor een tentoonstelling. (23 okt.) Er was veel te zien. Het geheel was verdeeld in: Heemkunde, Foto-club Zeeland, Monumentenzorg en een gedeelte over de Vogelwacht de Torenavalk.

Om ons maar te beperken tot het laatst genoemde: het zag er bijzonder goed uit. Veel informatie over nestkasten, en over de vogels van Zeeland. Deze eerste ontmoeting met de voorzitter en met enkele leden van de betreffende vogelwacht was zeer positief.

We hopen dat er in de toekomst nog meer van dergelijke contacten zullen volgen.

Helaas is deze uitgave wat dunner als anders. Dit komt door de hele organisatie van de vergadering van 22 nov. in de Bokkenrijder, waar afgevaardigden zullen komen van alle vogelwerkgroepen, vogelwachten en jeugd-natuursudie groepen, van de provincie Noord Brabant.

Onze hartelijke dank aan alle samenstellers van deze ~~x~~uitgave: t.w. Zr. Marie Silaska, M. Manders, N. Venema, J. Heesters, en J. van Kessel.

Een minder prettige mededeling is dat de voor de meeste van ons zo bekende Turnhoutse Wielewaler Mark Smets onder de wapenen moet. Eind december moet hij in Militaire dienst en moet naar DUITSLAND. Veel sterkte Mark, en we hopen van harte dat je nog vrije tijd over zult houden om nog eens te gaan vogelen in de Kempen.

HUWELIJK van Greet van Etinger en Herman Haak. (17 oktober)

Dit is toch iets om even stil bij te staan. Herman is altijd zeer actief geweest. Hij was een van de oprichters van onze werkgroep.

Het begon allemaal bij de Vogelvereniging Veldhoven, speciaal de jeugdafdeling. Het is gewoonweg niet onder woorden te brengen wat hij allemaal voor de jeugd heeft gedaan. Later was hij ook betrokken bij de problemen rond de Landschotse heide.

Enkele leden van de werkgroep zijn op de receptie geweest en hebben Greet en Herman gefeliciteerd namens alle leden. Op 19 okt. waren ze 's morgens om 5 uur al weer paraat om mee naar de Flevopolder te gaan. Namens alle leden: "Veel sukses en geluk in jullie verdere leven"

NATUURBESCHERMING..... MAAR WEL REËEL !

Het mag als bekend en vanzelfsprekend worden verondersteld dat elke persoon, die zich op het terrein van het vogelen en/of planten bekijken bezig houdt, de natuur een warm hart toedraagt. Toch zal hij zich op een gegeven moment gaan ergeren wanneer er een terrein naar de knoppen gaat.

Aangezien hij beseft dat hij alleen machteloos is, zoekt hij steun bij anderen. Gezamenlijk ondernemen ze dan een poging om dit kwaad te verdelgen. Zo zijn er dan vele groeperingen ontstaan met in feite hetzelfde doel namelijk: Bescherming van de natuur. Dit is dan ook een van de motieven waardoor onze groep is ontstaan.

Enfin we draaien u bijna een jaar en het gaat zeer goed mag ik wel zeggen.

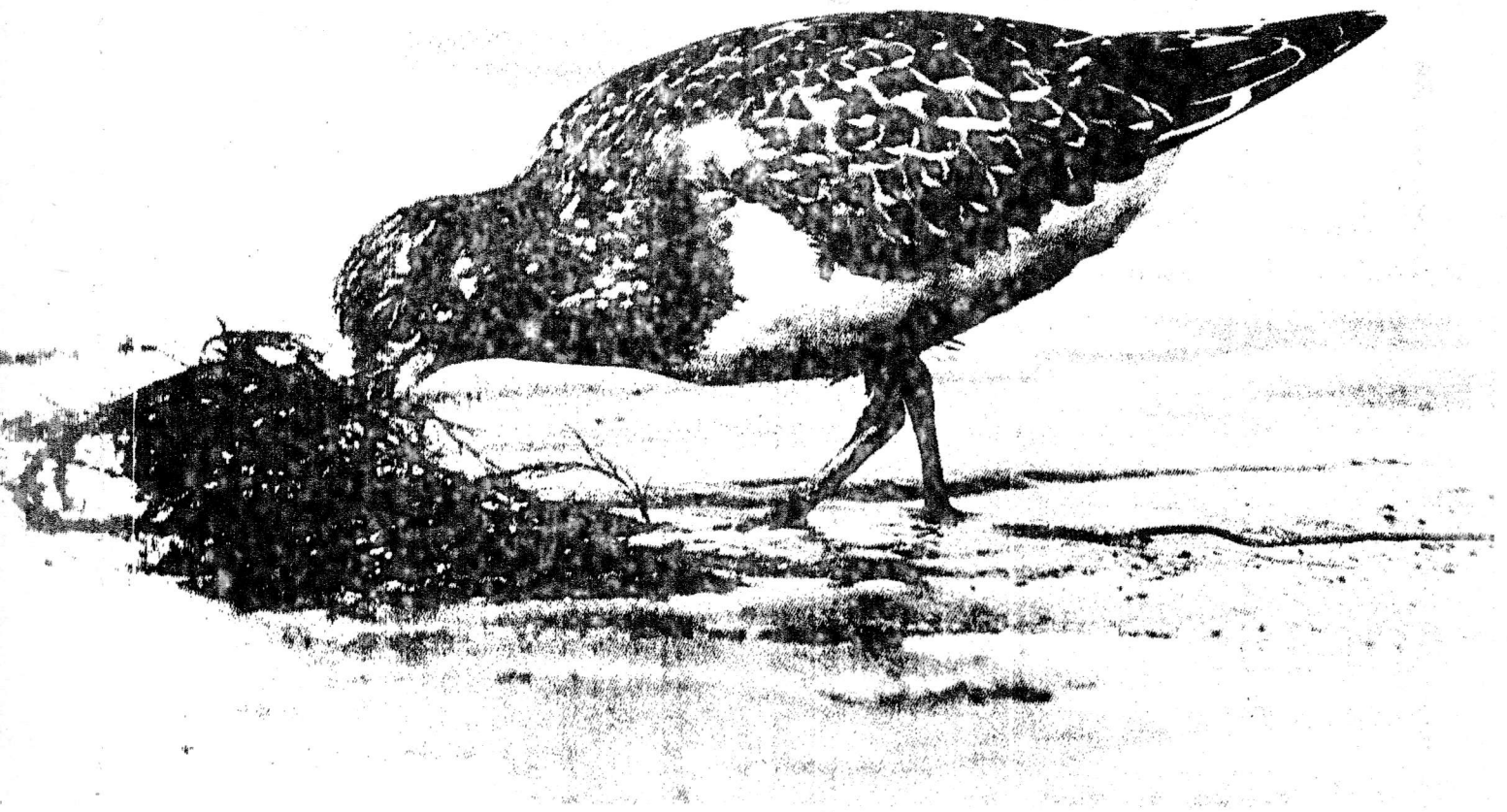
Ik zie de laatste tijd echter steeds meer een nadelig aspect opdoemen. Dit is niet alleen met onze groep het geval, want bij vele anderen speelt dit ook. Ik bedoel hier het feit dat door onze activiteiten langzaam maar zeker een stel oogkleppen worden gecreeërd.

Kijk: Wij zouden graag zien dat veel gebieden gevrijwaard worden van nadelige invloeden. Als voorbeeld van zo'n invloed wil ik de recreatiedruk noemen. Het feit ligt er dat door te grote aantallen bezoekers, een gebied veel te onrustig wordt en er veel schade wordt aangebracht.

Wij zouden graag zien dat een dergelijk euvel opgelost wordt d.m.v. afsluiting van het terrein.

Maar wij nemen automatisch aan dat wij als echte (???) liefhebbers toch nog het recht behouden om in dergelijke terreinen te vertoeven (dit recht is dan wel in vele gevallen informeel). Als excuus wordt aangevoerd dat wij geen kwaad aanrichten, maar we vergeten dat wij evengoed als andere mensen onbewust toch schade berokkenen. Wanneer wij een vogel zien die we niet thuis kunnen brengen, zullen we alles in het werk stellen om hem beter te zien. Dus dan maar eventjes de hei in of dat bosje doorsjouwen. Wij nemen toch ook een auto om snel in het terrein te komen en praten toch ook als wij daar zijn.

Chris Tonissen.

Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels
Dribergseweg 16B
Zeist

Stichting "het Vogeljaar"
Utrechtseweg 43
Hilversum

Ook dit jaar zetten we de traditie voort. "Het Vogeljaar" en "Vogelbescherming" geven opnieuw een kalender uit, met elke veertien dagen een exclusieve opname (geen nestplaatjes) van een vogel in zijn dagelijkse doen en laten. Met medewerking van de bekende vogelfotografen Frits van Daalen, Jan van der Geld, Piet Munsterman, Hans Schouten, Rens Veenstra en de vogelkenners Henk J. Lichtenbeld en Jaap Taapken, is weer een uitermate unieke en goed gedocumenteerde kalender ontstaan. Nu met zeven kleuren- en achttien zwart/wit foto's (19x13½ cm). De volgende soorten zijn op de foto in de kalender vastgelegd: Kramsvogel, Drieteenmeeuw, Vlaamse gaai, Paarse strandloper, Witgatje, Tureluur, Jan van Gent, Witte kwikstaart, Lepelaar, Gierzwaluw, Nachtegaal, Grauwe franjepoot, Heggemus, Staartmees, Goudhaantje, Aalscholver, Sprinkhaanrietzanger, Oeverloper, Zwarte specht, Bonte vliegenvanger, Steenuil, Groenling, Steenloper, Zanglijster en Rosse grutto. De baten zijn geheel voor het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels, waarin vertegenwoordigers verenigd zijn van: Nederlandse sectie van de International Council for Bird Preservation, Nederlandse vereniging tot Bescherming van Dieren, Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Wereld Natuur Fonds (incl. World Wildlife Rangers), Politie Dierenbescherming en de Stichting "het Vogeljaar". Wij zullen het zeer op prijs stellen, indien U als redactie of bestuur, bekendheid zult willen geven aan deze prachtige vogelkalender en wel door middel van Uw tijdschrift, mededelingenblad of convocatie. Wellicht kunt U anders bij lezingen, ledenvergaderingen, tentoonstellingen of exposities op deze kalender de aandacht vestigen of daar te koop aanbieden. U kunt de kalender bestellen door overschrijving van f8,75 op postgirorekening 4325 t.n.v. Vogelkalenderfonds, Haarlem. Op 1 december wordt de prijs f10,-. Alle correspondentie over de kalender naar mev. Mieke van Daalen-Crum, Leidseplein 7 te Haarlem.

VERGADERING 22 november.

Agendapunten:

1. Avifauna van Noord Brabant.
2. Uniform archief stelsysteem.
3. Bekendmaking van voorgenomen inventarisaties van bepaalde terreinen waarover andere werkgroepen mogelijk gegevens over bezitten.
4. Afbakening van werkterrein.
5. Coördinatie van broedvogelonderzoek. Eventueel d.m.v. het Contactorgaan.
6. Medewerking aan gewest- en landelijke onderzoeken. (b.v. S.O.V.O.N.- project.)
7. Uitwisselen van onderzoeksresultaten.
8. Uitwisselen van jaarverslagen met daarin o.a. vermelding van belangrijke activiteiten en eventuele waarnemingen.
9. Medewerking aan onderhoud natuurterreinen.
10. Rondvraag.

Aantekeningen:

Lijst van werkgroepen welke zijn uitgenodigd.

V.W.G. Falco uit Oisterwijk, V.W.G. de Torenavalk uit Zeeland,
V.W.G. Gemonde, Vogelwacht Uden, Vogel en natuurwacht voor Den
Bosch en omstreken, Roofvogelwerkgroep de Meijerij uit Liempde,
West Brabantse V.W.G. uit Breda, Brabantse V.W.G. uit Tilburg,
K.N.N.V. V.W.G. Roosendaal, K.N.N.V. V.W.G. Eindhoven, K.N.N.V.
V.W.G. Tilburg, K.J.N. afd. de Tongel uit Eindhoven, K.J.N. afd.
De Klampert uit Eersel, K.J.N. afd. Oudenbosch, K.J.N. afd. Breda,
K.J.N. (B.G.) afd. Tilburg, N.J.N. afd. Eindhoven, N.J.N. afd.
Den Bosch, N.J.N. afd. Oosterhout, N.J.N. afd. Oss, N.J.N. afd.
Helmond, C.J.N. afd. de Groenling uit Bergen op Zoom en V.W.G.
De Kempen uit Veldhoven.

oooooooooooooooooooo

Speciale gasten welke zijn uitgenodigd.

Wielewaal afd. Turnhout. (België)
Wielewaal afd. Lommel. (België)
Wielewaal afd. Overpelt. (België)
De Heer D. Bosch uit Oerle. (S.O.V.O.N. district-coördinator.)
De Heer H. van Vugt uit Breda. (S.O.V.O.N. district-coördinator.)
De Heer P. von Meijenveldt uit Tilburg. (coördinator van de Bra-
bantse Milieufederatie.)
De Heer S. Braaksma uit Vreeswijk. (Inspectie natuurbehoud van het
Staatsbosbeheer uit Utrecht.)
De Heer H. Uytdehaage uit Dieren. (district ambtenaar voor natuur-
behoud van het Staats bosbeheer Noord Brabant.
De Heer F. van Erve, (Avifauna Noord Brabant van 1967) uit Tilburg.
De Heer P. Opdam. (Rijks instituut voor natuurbeheer te Leersum.)
De Heer J. Sennef, uit Genderen. (Inspecteur van de Ver. tot behoud
van natuurmonumenten.)
Stichting het Noord Brabants Landschap uit Helvoirt.

oooooooooooooooooooo

De voorzitter van deze bijeenkomst was de Heer A.B. Wittgen uit
Nijmegen.

De secretaris was J.C.P. van Kessel uit Veldhoven.